

DZIENNIK LWOWSKI

Organ demokratyczny.

Przedpłata w miejscu wynosi: miesięcznie 1 zlr. — Z przesyłką pocztową: rocznie 16 zlr.;
ćwierćrocznie 4 zlr. — cent; miesięcznie 1 zlr. 35 ct. —
Dla wychodźców we Francji ustaliliśmy cenę prenumeraty na 15 franków kwartalnie.

Redakcja i administracja pod l. 29/30 przy placu katedralnym w domu p. Sara.
Za ogłoszenia od wiersza drobnego druku 4 cent.
Reklamacye nieopieczowane wolne są od opłaty.
Wychodzi codziennie o godzinie 5mej rano. — Numer pojedynczy kosztuje 4 centy.

Nr. 320

Poniedziałek 20. grudnia 1869. — Krystyna (rym.) — Patapy prep. (grec.)

Rok III

List otwarty

do J. księdza prałata Kazimierza Sosnowskiego administratora dycezyji lubelskiej i podlaskiej, przedstawiciela duchowieństwa polskiego z pod zaboru Moskwy, na soborze powszechnym w Rzymie, w dniu 8. grudnia 1869 otworzyć się mającym.

Od stowarzyszenia kapłanów polskich na wychodźstwie.

Jeżeli do olbrzymich w dziedzinie ducha i myśli człowieka, w dziedzinie nauk i umiejętności zdobywcy, zechcemy dodać skarby odkrytych wynalazków, bogactwo wszechstronnie rozwiniętego przemysłu, nagromadzone moralne i materialne środki, podjęte walki i poniesione ofiary; wówczas z wyrokiem poważnej krytyki przyznać musimy, że wiek nasz dziewny jest słusznym wiekiem postępu jest nazwany.

Jakkolwiek zaś w krwawych z despotyzmem zapasach, w wytrwałych z przywilejem, samolubstwem możnych i obłudą faryzajstwa walkach, nie odniósł on całkowitego zwycięstwa; to jednakże wymowne dał świadectwo, że jak czas pełnoletności ludów jest niedalekim, tak chwila odzyskania praw im wydartych, również jest blizką.

Im on więcej postępuje w lata, tem opatrność na czole jego wybitniejsze swego kierownictwa odciska piętna — tem obfitszy na ducha i umysły, na serca i uczucia pokrzywdzonych łaski Bożej spływa potok; tem postać jego, w której przyszłe naródów przegladają wolne losy, jest coraz jaśniejszą. Obok tego wszystkiego nie jest on wolnym od słabości i chorób, od upadków i grzechów! ale też za to na uleczenie pierwszych, staranie zbawczych poszukuje lekarstw a na zadośćuczynienie drugim posiada wystarczający zasób cnót i zasług, cierpien i ofiar. I to jest właśnie, co prowadzi do przekonania, iż tak pocziwie i wytrwale zdobyte prace i środki nie zmarnieją ani spełzną daremnie, ale owszem przekazując przyszłości doskonalszą wychowania i rządzenia się formę na związek z Bogiem miłości i człowiekiem bratem opartą, niezawodnie trafią do swojego celu. Dla lepszego wyjaśnienia tej wiary i nadziei, zapytajmy siebie: czemu dziś tłómaczyć to niestanne bojuwanie ducha teraźniejszości z duchem przeszłości? obecna myśl w sile życia i rozwoju z myślą zawiedłą i poraną wiekiem? czemu mierzyć ów gwałtowny bieg uczuć i potrzeb po dotąd nieznanym ludom drogach? co znaczą te moralne węzły, które coraz ściślej jednoczą się z sobą uciśnione ludy? co za cel tych zaciętych walk, nie już naródów z narodami, ale monarchów z monarchami, i znów niewolników ze swymi ciemiężcami? co za powód, iż obracający podług swego kaprysu losami naródów wielcy mocarze, głębcy politycy wołają dziś o pokój? a ten dla czego znów na ich przekorę, ukazuje im straszne widmo wojny? co za przyczyna wreszcie, iż najwyższy katolicyzmu pasterz, powołując do siebie biskupów całego świata, wyznaje, iż czas jest zaspokoić potrzeby katolickiego kościoła i potrzeby społeczne? Wszystko to zaprawdę dzieje się nie bez przyczyny! Wszystko to partę siłą wyrwywającego się naprzód ducha ludzkości, powołuje do ruchu, nowego życia i upragnionego czynu, a krzyżując się z sobą, dojrzewa wolna pod spruchniałym i podziurawionym starego świata dachem! wszystko to wreszcie zapowiada jego upadek a wzniesienie nowego, który nad głowami w chrzcie Chrystusowych zasad odrodzonych ludów, zbawczo i po myśli bożej zawisnie.

Ojcowie obecnego soboru, obeznani z potrzebami i postępowaniem czasu, na zasadach odwiecznej sprawiedliwości, na podstawie prawd ewangelicznych i pod wodzą nauki i tradycji pierwotnego kościoła bez wątpienia nie zechcą go zepchnąć z przynależnej mu wyżyny; lecz zadosyć uczynią jego potrzebom. W każdym razie epoka, w której zasiądą

sądownicze swe krzesła, brzemienią płodem wielkich przemian i wypadków; przedź czy później wyda na świat zbawczy dla przyszłości poród! Wszelkie obawy strasznej rewolucji, bojaźń krwawych wstrząszeń, łzy i płacze nad grzechami wieku, upór w obstawianiu przy formach przeżytych, nic tu same z siebie nie pomogą! Tu potrzeba co przedź zamknąć źródło, z którego płynie wszelkie zło, a otworzyć zatamowane niesprawiedliwością krynice prawd i zdroje wszelkiego dobra. Aby zaś to skutecznie, niech tylko dostojni przedstawiciele kościoła, z myślą spełnienia czynu Chrystusowego, staną w jego charakterze na czele uciśnionych i w najświętszych prawach swoich pokrzywdzonych ludów, a będą im w królestwie sprawiedliwości i panowaniu woli Boga na ziemi, światłymi, nieustraszonymi i wiernymi przewodnikami. I o to przyczyna dla której znakomici wiara, cnota, nauką i miłością dla ludzkości mężowie, podnoszą dziś w najżywniejszych kwestiach swe poważne głosy; oto dla czego domagają się, aby mężowie czynny udział w konsylium biorący, stawili siebie samych we wszystkim, jako sługi Boże podług nauki Pawła apostołom. I ten właśnie główny powód, że i my kapłani synowie kościoła, obywateli niegdyś potężnej, zawsze kościołowi miłej a dziś za największe prawa swoje po katowsku męczonęj Polski, postanowiliśmy w obec konsylium nie pozostać milczący. Myśl spełnienia tego obowiązku naszego sumienia jako kapłanów wiernych kościołowi a obywateli uciśnionego kraju, była dla nas świętą, stała i niezmienną! Stan naszego kościoła zbliżający się krwawymi ofiarami i prześladowaniem do stanu kościoła pierwszych chrześcijaństwa wieków; pewność, iż drugi Neron uosobiony w carze Moskwy, niszczący zemstą i gniewem na ziemi naszej wszystko co jest polskiem i katolickiem nie pozwoli żadnemu z małej liczby pozostałych tam biskupów, uczestniczyć w soborze, utwierdzały nas w prawie zastąpienia choć zdala i słowem tylko nieobecnych tam przedstawicieli duchowieństwa i kościoła naszego. Dziś jednakże, gdy z woli i dobroci najwyższego pasterza kościoła, Piusa IX. przynajmniej ciebie jednego szanowny ks. prałacie duchowieństwo z pod zaboru Moskwy mieć będzie przedstawicielem na konsylium, ustępujemy ze swego prawa i postanowienia, pozostawiając sobie obowiązek wypowiedzenia jawnie naszych przekonań, oraz przyczyn, które trzymają dotąd w uwięzi należyty rozwój kościoła i jego szczytne względem ludzkości postąpienie.

Postulszni głosowi sumienia i wiary, czynimy wyznanie nasze wolni od bojaźni i obaw potępienia nas, a czyniąc je głośno przed tobą ufamy, że jak przez swój wysoki rozum, gruntowną naukę i cnoty obywatelskie w czasie ostatniej walki o niepodległość naszą stałeś się godnym obowiązku i zaszczytu „męża zaufania“, tak dziś za też sprawę narodu i obronę praw kościoła prześladowany wygnaniem, w obec Boga, swego narodu, w obec całego chrześcijańskiego świata i koncyljum odpowiesz godnie i zaszczytnie w duchu zasad krwi i tyłu ofiarami okupionych, nowemu powołaniu przedstawiciela duchowieństwa naszego. Wprawdzie dość będzie szczupłym, bo w położeniu naszym nie mógł być obszerniejszym zakres naszego do Ciebie listu, to też w wypowiedzeniu wszystkiego, czegośmy jako kapłani i duszpasterze sami w sobie, w życiu naszym, w stosunkach z naszymi współpracownikami i wiernymi doświadczyli, na cośmy w seminarjach i klasztorach naszych własnymi oczyma patrzali, cośmy w dzisiejszej organizacji i hierarhji kościoła godnego zastanowienia dojrżeli, cośmy wreszcie pracą naszą i badaniami w ciągu sześciolatniego tułactwa po różnych krajach zdobyć mogli, będziemy ściśle treściwymi.

Nie ulega wątpności, iż myśl zarządzonego z nieodzownych i nagłych potrzeb społeczeństwa i kościoła zaczerpnięta uwiecznia pamięć pasterza Piusa IX., ale i to pewna, że jeżeli dostojni ojcowie soboru, ważnością swego powołania

wskróś przejęci zdobędą w sobie tyle odwagi i męstwa, iż wyzwalać się z więzów dotąd ich krępujących postawią się wyżej nad wszystko co jest doczesne i co nie płynie z ducha zasad Chrystusowych, oraz nad to, co niema związku z zamierzeniami Boga względem kościoła i całej ludzkości; wówczas i ich imiona jasnieć będą równym wdziękiem w daleką potomność!

Lecz aby zdobyć to apostolskie męstwo a z nim pokonać napotykaną trudność, potrzeba według rady apostoła narodów, zrzucić z siebie przedewszystkiem powłokę starego człowieka, „a nie chodząc w chytryści ani fałszując słowa bożego okazaniem prawdy, zalecając się do wszelkiego sumienia przed Bogiem“ (Cor. II. Cap. IV. 2) dowieść, że są godnymi wysłaniami swych wiernych i swego duchowieństwa, i że są prawdziwie mężami i ducha Bożego in aedificationem Ecclesiae powołani. Tylko tak odrodzony w duchu i prawdzie poczet ojców soboru działać może ze spokojem sumienia swego i tylko od takich spodziewać można zadawalniającego rozwiązania najżywniejszych kwestji w samym kościele i w dzisiejszem społeczeństwie istniejących. (D. n.)

Korespondencje Dziennika lwowskiego.

Bukareszt dnia 15. grudnia 1869.

(R.) Zagadką było dla świata handlowego dla czego rząd rumuński w ostatnich czasach w całej południowej Rosji we wszystkich cukrowniach zakupuje ogromne partie mączki cukrowej, na próżno starano się dociec przyczyny tak szczególnej operacji handlowej przedsiębioranej ze strony rządu, dziś jednak zagadka ta przestała być zagadką. Nie zapominajmy, że wiek XIX. jest wiekiem odkryć i wynalazków, nauka, wiedza i badania ludzkie idą na wysięgi i silą się na wynalazki wojenne niosące śmierć i zniszczenie rodzajowi ludzkiemu. Z tego samego jednak źródła, z którego płynie śmierć pocieszymy się, że płynie i ośłoda, cukrem bowiem będą się odtąd zabijały narody.

Chemicy francuscy w r. bieżącym, już zastosowali cukier do wyrobu prochu, a proch wyrabiany z mączki cukrowej, (eisenkalium-cjanur i Chlorsaureskali) jest bez porównania silniejszy jak proch zwykły; prochu cukrowego używa się na naboje o połowę mniej aniżeli dotychczas używanego, a nad tym ostatnim ma tę wyższość, że go można trzeć bez obawy o eksplozję, tak często wydarzające się w fabrykach prochu. Stosunek tych pierwiastków do siebie jest dotychczas tajemnicą chemików pruskich i francuskich, z których to pierwsi kierują wyrobami prochu cukrowego w Bukareszcie.

Z rady państwa.

Dnia 17. grudnia niebyło rady państwa, a natomiast obradowały wydziały, budżetowy i adresowy.

W wydziale budżetowym był na dziennym porządku wniosek dotyczący się poboru podatków na czas od 1. stycznia 1870 r. aż do ostatniego marca tego roku.

W jenerałnej debacie wniósł referent dr. Demel, aby zezwalając na kredyt dać tem samem niejako wotum zaufania ministerstwu, tudzież że żądany kredyt udzielonym być może przez izbę jedynie obecnemu ministerstwu. W debacie wzięli udział Schindler, Kuranda, Kaiser, Lohnninger itd. Niektórzy z mówców chcieli, aby sprawę tę traktować jako sprawę zaufania, podczas gdy inni wnosili, aby ją uważać jako akt konieczności, przy którym nie należy wcale ministerstwa mieć na oku. Za tem ostatniem przemawia szczególnie dr. Zyblkiewicz twierdząc, że gdyby uchwała tego wniosku miała być niejako wotum zaufania dla obecnego ministerstwa, z pewnością wielu z tych posłów, którzy mieli zamiar głosować za wnioskiem, nie głosowałiby za nim.

Listy z zagranicy.

VI.

Znaczenie zgromadzeń socjalistów. — Konferencje urządzone przez opozycję umiarkowaną.

Cudzoziemca przysłuchującego się prowadzonym na ludowych zebraniach obradom koniecznie uderzyć musi niezwykłą łatwością wymowy Francuzów. Na wspomnianych zebraniach zdarzało mi się nie raz słyszeć rzemieślników nie umiejących czytać, a którzy jednak w długiej a zawsze improwizowanej przemowie obrazowością wykładu, dowcipem i dziwną łatwością wyrzucenia słów, wywołali oklaski zgromadzonych. Gadatliwość zwykła Francuzów, przy ich śmiałości i zręczności oddania swych myśli czyni z nich doskonałych mówców. Kobiety, niemniej w zdolności oratorskiej są uposażone. Zgromadzenia zaś ludowe są dobrą szkołą dla początkujących mówców i klasie niższej społeczeństwa podają łatwość obycia się z życiem parlamentarnym i wzwyczajają do interesowania sprawą publiczną.

W kilku uprzednich listach staraliśmy się choć pobieżny dać czytelnikowi obraz zgromadzeń prowadzonych przez mennerów ruchu socjalnego. Spaszone teorie i nieusprawiedliwione roszczenia jakimi występujący mówcy wciąż wojują, nie mogą niewątpliwie przyjaźnie usposobić każdego, co z innego rodem społeczeństwa, bliżej jednak w rzecz wnikańszy, musimy ruch socjalny wzięść tylko za objaw chorobliwego stanu społeczeństwa, w którym rozwija się.

Do reprezentantów narodu i rządu należy starać się uleczyć to zło, istniejące, ludzi zaś nauki i poważniejszych myślicieli zadaniem odszukać zbawcze środki, dać wskazówkę postępowania dla pierwszych.

I rzeczywiście obawa groźnych następstw, jakich szerczą się ruch socjalny jest tylko zapowiedzią, uczyniło rząd francuski baczny i skłonny do wprowadzenia reform wszelkich, aby tylko ulepszyć byt materialny niższych warstw społeczeństwa, a tem to zapewnić pomyślne rozwiązanie kwestji socjalnej. Zgromadzenia ludowe w klasie wyrobniczej Paryżan rozbudziły życie publiczne, a czem spotęgowały szereg opozycyjne ujawniając zaś żądania socjalistów, szercząc na każdym kroku ich domaganiami, zmusiły osoby ubiegające się o mandat poselski do przyjęcia na siebie zobowiązania ulagodzić, jeżeli już nie załatwić przedstawione żądania. Pod naciskiem tej potrzeby ciało prawodawcze nie jeden raz okazywało swą względność dla domagań się klasy zarobkujących i bez wątpienia o dalszych w tym duchu reformach zamysła; klasy majątniejsze nawet umiały pojąć, że powstrzymanie ruchu socjalnego bez zrobienia ustępstw grozi im ruiną, a więc zarówno chętnie na ulagodzenie, że tak powiem, sporu biednych z kapitalistami przystają, dowodem tego są wydane przez bogatych negocjantów i przemysłowców pisma, które do układów zachęcają. Wszystko to każe spodziewać się, że przewroty socjalne we Francji łatwo powstrzymać się dadzą, zwłaszcza, że jakkolwiek w ustroju materialnym społeczeństwa coraz większy powstaje brak równowagi, to jednakże i

mimo to nędza mniej jeszcze jak w innych państwach panowanie swe rozciąga. W Anglii n. p., w kraju mniejszej ludności, liczba osób w ciągu roku pobierających wsparcie choćby chwilowe wynosi około 11.000.000, a fundusz rocznie wydawany na zapomogę biednym wyrównywa 550.000.000 złp. w Londynie kilkadziesiąt tysięcy osób zawsze pozostaje bez mieszkania a jednakże i mimo to praktyczność Anglików przewrot socjalny jest w stanie uchylić, we Francji więc, gdzie potrzeby nie są tak gwałtowne, jest nadzieja, że przy dobrej woli ogółu kwestja ta zostanie przyjęta, a wszelkie deklamatorskie wykrzyki mennerów prowadzących do wstrząszeń społecznych posłużą tylko do spotęgowania sił opozycyjnych i wyjdą na szkodę rządu.

Zgromadzenia socjalne, jak w ogóle wszystkie zgromadzenia jakiegokolwiek bądź one są charakteru, stają się potężnym środkiem agitacji, rozbudzenia życia w ogóle, gdy zaś przywódcy ruchu socjalnego głównie silą się wywołać jak największą niechęć do obecnego stanu rzeczy, podkopac podwalinę społeczną aby mózł tym sposobem dopiero c.ś stworzyć w przyszłości, dążący więc do zmian politycznych zarówno w propagandzie socjalnej znajdują broń dla siebie najwygodniejszą, że jednak ruch socjalny jest to cacko niebezpieczne do zabawy, nie podmuchując więc go, na swoją korzyść starają się obrócić.

(C. d. n.)

Projekt, aby podatki zezwolić tylko w sumie 2 milionów zlr. nie utrzymał się.

Przy specjalnej debacie wniosek sprawozdawcy dr. Demela upadł, a przyjęciem zostało w całości przedłożenie rządowe, a gdy wskutek tego dr. Demel zrzekł się godności referenta, d. Klierowi poruczono referat w tej sprawie.

W czasie posiedzenia wydziału adresowego, gdzie byli obecni ministrowie: Giskra, Herbst, Brestl, Berger i Hasner interpelował dr. Rechbauer ministrów w następujących kwestiach: 1) co mają znaczyć pogłoski o kryzys ministerjalnej; 2) jak tłumaczyć sobie należy ustęp mowy tronowej, iż konstytucja nie znalazła jeszcze powszechnego uznania; 3) jak się rząd zamysła zachować w obec reform wyborczych, tudzież co znaczą wieści o zmianie konstytucji; 4) dla czego tak gorączkowo spieszą się z przeprowadzeniem w Dalmacji obrony krajowej, podczas gdy w innych krajach nie jeszcze w tej mierze nie uczyniono; 5) dla czego nie ułatwiono deputacji dalmatyńskiej przystępu do cesarza?

Dr. Giskra odpowiada na to, że o ile mu wiadomo nie wręcono cesarzowi żadnego podania o dymisję. Dotąd wszyscy ministrowie urzędują. Dr. Rechbauer pyta się, czy ministrowie z przekonania zostają na swych posadach. Dr. Giskra: Na pytanie to trudno odpowiedzieć obecnemu zgromadzeniu przy tem wszystkim należy pamiętać, że stanowisko ministra zawisło z jednej strony od większości izby, z drugiej zaś od zaufania monarchy.

Dalej twierdzi dr. Giskra, że rząd nie zamierza stawić wniosku rewizji konstytucji. Co do pojedynczych zmian, zachowanie się rządu zawisło od treści dotyczących wniosków.

Hr. Spiegel: W niektórych częściach monarchji konstytucja nie została przeprowadzoną. Dr. Giskra (przerwywając) To znaczy że delegatów nie wysłano.

Spiegel: Jestli to winą Konstytucji, która potrzebuje zmiany, czy też przeprowadzenia, które jest niewłaściwe? Dr. Giskra: W tej mierze izba rozstrzygnie.

Schindler wspomina o reformie wyborczej. Partja konstytucyjna niemiecka sformułowała swe życzenia; co się tyczy innych kwestji, których rozwiązanie z tem winno być połączone, to upomina by nie iść za daleko.

Dr. Rechbauer radby wiedzieć, czy rząd z pomocą obecnej konstytucji spodziewa się dojść do celu, czy też zamysła zaprojektować w niej niektóre zmiany.

Dr. Herbst: Cesarz przemawiał w swej mowie tronowej nie tylko do rady państwa, lecz także do swych narodów, napominając do uznania konstytucji. Sposób przeprowadzenia o ile to się tyczy legislatury, jest bardzo tużny. W Austrii stało się to z niezwykłym pośpiechem i skutkiem, w innych krajach nie tak się powiodło; co się tyczy egzekutywy to już powiedzianem zostało, że izba znajdzie sposobność obradować w tej materji.

Tinti mniema, że sprawa wyborcza, tudzież galicyjska rezolucja użyć sposobności, aby bliżej pomówić o pojedynczych częściach konstytucji. Mowa tronowa, zdaniem mowy była na czasie.

Grocholski: Nie rozbiem mowy tronowej winniśmy się zatrudnić, lecz odpowiedzią na takową. Wyjaśnienia dane nam dzisiaj przez reprezentantów rządu, są wcale niedostateczne. On chce wiedzieć, czy ministerstwo zamysła pozostać na dotychczasowym bezpłodnym stanowisku. Zachowuje się ono dotąd beczynnie, chociaż mowa tronowa przyznała, że konstytucja nikogo a przynajmniej nie wielu zadowolila. Czy ma rząd jakiś plan lub nie ma żadnego? czy chce przedłożyć radzie program? Wiem o tem, że wszystkich niepodobna zadowolić, gdy jednak całe narody nie są zaspokojone, w takim razie smutno to bardzo wygląda. Jakich konstytucyjnych rząd użyje środków, aby te narody zadowolić, o tem pp. ministrowie nic nie powiedzieli, Czy może rząd zamysła wtedy przystąpić do dzieła, gdy sławiańscy posłowie stawiają się w radzie? Rząd winien wziąć inicjatywę, teraz rzeczą jego jest uwiadomić izbę, co czynić zamierza.

Kuranda: We wszystkich krajach konstytucyjnych opozycja parlamentarna wyrabia sobie pewien program, który przeprowadzić sobie zamierza. Tu jednak dzieje się przeciwnie. Wczoraj dopiero żądał poseł Grocholski, aby większość postawiła swój program, tyczący się zmiany konstytucji. Tymczasem żądają stronnictwa opozycyjne tak w rajchsracie jak i za rajchsratem rzeczy całkiem odmiennych, często wprost sobie przeciwnych. Jak wiemy Polacy żądają zadość uczynienia żądań objętych rezolucją, odpowiedzialnego namiestnika, sąd najwyższy itd. Czesi zaś domagają się całkiem co innego a zwłaszcza odbudowania królestwa w tym stanie, w jakim było r. 1618. Konsekwencją żądań czeskich byłoby zbliżenie się do sąsiednich mocarstw, czego obecnie Polacy najwięcej się obawiają. Wypełnienie życzeń jednego stronnictwa musiałoby pociągnąć niezadowolenie drugiej partji. W Krainie żądają znowu coś innego; utworzenie królestwa słoweńskiego które nigdy nie istniało, a które nie ma najmniejszej podstawy. Jak znaleźć w obec tego wszystkie program będący w stanie każdego zadowolić? Podobnego środka uniwersalnego nie masz. Kwestja ta mogłaby być tylko w detaljach i to przez radę państwa rozbierną, a jak to niezawodnie się stanie z sprawą wyborczą i z rezolucją galicyjską.

Schindler nie zamierza ministerstwa jako całości ganić; jednakże egzekutywa trafiła na przeszkody, rząd bowiem dotychczas nie zachował dostatecznej solidarności; stronnictwo stojące po za granicami konstytucji nie ma prawa do nazwy legalnej opozycji. Dotychczas twierdzi mowa umawiano się z Czechami ciągle po za plecyma. To wszystko musi się zmienić gdy gabinet w duchu konstytucyjnym zorganizowanym zostanie.

Skene nie jest zadowolony ni z odpowiedzi ministrów ni z mowy tronowej. Ministrowie sami stawiają polityczne koziołki po za kulisami. Należy raz wypowiedzieć co się myśli, a nie obracać się w kółku lojalności, zasłaniając się ciągle takową. Rechbauer także nie rozumie postępowania rządu.

Dr. Giskra obiecuje przy detalicznych debatach dalszych wyjaśnień. Konstytucyjna droga jest jedyną, aby opierając się elementa zniewolić do przyjęcia konstytucji. Minister nie zna innej drogi żadnej obok konstytucji, i mniema, że rząd, któryby innej a nie konstytucyjnej uchwycił się drogi, byłby bezrządem.

Dalej, choć dr. Giskra twierdzi, że to do niego nie należy wyjaśniać, że wprowadzenie ustawy o obronie krajowej nie działo się z pośpiechem, owszem Dalmacja była jedną z ostatnich w tej mierze. Deputacji nie bronil nikt przybyć do Wiednia celem posłuchania u cesarza.

Po uwadze Lapenny, że do dalmatyńskiego powstania przyłożyły rękę inne czynniki; zamknięto posiedzenie.

Dopełniając podane wczoraj wiadomości o zapadłej uchwałie w wydziale adresowym izby niższej, dodać musimy, że w ustępie traktującym o kwestji wyborczej, wyraźnie polecono rządowi przyjęcie uchwały, mocą której sejm nie ma obowiązku wysłać delegację do rady państwa. Przeciw temu przemawiali Jabłonowski i Lobkowitz jednakże nadaremnie.

W izbie wyższej odpowiedział już hr. Taaffe w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych na interpelację tyczącą się demonstracji robotników:

Rząd miał wprzód wiadomość o przygotowaniu demonstracji i przedsięwziął środki przeciw mogącym zajść przekroczeniom, które faktycznie nie zaszły. Rząd nie chciał, aby starcie uwłaczało urokowi dnia mowy tronowej. Rząd jako taki, nie udzielił deputacji robotników odpowiedzi.

Prezes ministrów przedłożył petycję radzie ministrów. Rząd stara się, aby szluznym życzeniem robotników stało się na drodze prawodawczej zadosyć.

Wiadomości polityczne.

Ziemia polskie. Z królestwa Polskiego donoszą, że przyścisnieni nędzą Litwini aż w Kaliskim szukają chleba i zatrudnienia. Rząd zamiast znieść nieludzkie rozporządzenia i zarzucić system barbarzyński, które kraj coraz bardziej ubożają i niszczą doszczętnie, przeszkadza jak może Litwinom wycieńczonym głodem szukać ratunku i zarobku w okolicach mniej zmarnowanych, i podobnie jak z Petersburga, tak i z Królestwa nieszczęśliwych Litwinów odgania do domu, ażeby tam ginął lud bez skargi głośniejszej i ludzkiej wieści.

Austria i Węgry. Z Wiednia donoszą, że hr. Taaffe udał się do Pesztu, gdzie wręczył cesarzowi prośbę o dymisję. Z jednej strony zapewniają, że cesarz przyjął dymisję, w skutek czego wieść wyplętnęła, że zawieszono rokowania z ks. Karolem Auerspergiem, celem oddania temu ostatniemu wakującego miejsca prezydenta ministrów. Dodają dalej, że książę odmowną dał odpowiedź, i tak bardzo jest możebnem, że poseł Kaiserfeld zajmie miejsce po hr. Taafem. W takim razie dr. Herbst złożyłby tekę ministra sprawiedliwości w ręce prof. Ungera. Z drugiej zaś strony słychać, że cesarz przypomniał bürgerministrom jako oni w mowie tronowej wygłosili swój program, i w tem dostrzegają niektórzy zwycięstwo stronnictwa hr. Taafego. Z innego znowu poważnego źródła dowiaduje się *Tgbl.*, że cesarz podnosząc ogólną bezradność wyraźnie miał się odezwać, iż spodziewa się, że rada państwa da inicjatywę i postawi wyraźny swój program. Zmiana w łonie gabinetu ma nastąpić dopiero po debatach nad adresem co stanie się w połowie stycznia.

Dzienniki wiedeńskie donoszą, że między Polakami, Tyrolczykami i Słowianami nastąpiło porozumienie celem wzajemnego zachowania się w chwili debaty nad adresem. W klubie polskim miano podnieść myśl, aby w obec ogólnej nieporadności i rozprężenia, jaka w Austrii panuje, posłowie polscy postawili się na stanowisku więcej ogólnem, państwowem, niżli specjalnie galicyjskiem.

Ile w tem prawdy, nie możemy powiedzieć, jak i nie wiedzą dzienniki wiedeńskie, podające ową wiadomość.

W Raudnitz odmówiono stanowczo płacenia podatków, w skutek czego wysłano tam oddział wojska. Czesi biskupi postanowili wyjednać polepszenie materjalne dla niższego kleru.

W izbie niższej węgierskiej rozpoczęły się już jeneralne debaty nad ustawą finansową. Wniosek tyczący się prowizorycznego zatrzymania sądów finansowych przyjęto, również wniosek o prowizoryczne zatrzymanie ustawy stempowej. Wniosek Tiszy, aby w r. 1870 przedłożyć projekt do ustawy o reformie stempowej, izba przyjęła.

Komisja finansowa przemawia, aby zawotowano listę cywilną na 10 lat w sumie 3,650.000 zlr.

Włochy. Piszą z Rzymu do *Czasu* dnia 11. grudnia: Wczoraj o godzinie 9 z rana zebrało się w sali soborowej pierwsze zgromadzenie ogólne Ojców soboru. Papież nie był obecny, przyzowali zatem w jego imieniu kardynałowie De Luca, Bizzari, Bilio i Capalti, stosownie do przepisów bulli. Kardynał Reisch, najstarszy z prezydentów, nie wyszedł jeszcze z choroby i przybyć do Rzymu nie może, pierwsze więc miejsce zajmował kardynał De Luca. Arcybiskup Nobile Vitelleschi czytał mszę cichą o Duchu świętym, potem kardynał De Luca zaintonował zwykłe soborowe modlitwy *Adsumus Domine* itd., po których krótko przemówił po łacinie. Ponieważ zaś niektórzy wschodni biskupi nie rozumieją tego języka, wyznaczono im przysięgłych tłumaczy. Następnie przystąpiono do obioru tajemnym głosowaniem pięciu ojców na sędziów wymówek (*judices excusationum*) i tyluż na sędziów zażaleń (*judices questarum*). Pierwsi mają rozpatrywać powody nieprzybycia lub wydalania się ojców, drugiż wzajemne spory między ojcami. Ci jednak sędziowie, według rozporządzenia bulli, nie mają samy spraw tych rozstrzygać, tylko przedstawiać sprawozdanie na zgromadzeniu ogólnem.

Potem rozdano bulę nakazującą zawieszenie soboru na wypadek śmierci papieża. Ojcowie zgromadzeni mają się wstrzymać od wszelkiej czynności aż do obioru następcy, który ma być obrany jak zwykle przez kardynałów, i dopiero po swym obiorze utworzy sobór na nowo. Rozdano także przedtem jeszcze spis osób zasiadających na obecnym soborze. Nakoniec udzielono część pierwszą przedmiotów przyszłych narad, które pokrywa tajemnica. Tyle słychać, że ta część zamyka w sobie kwestje dogmatyczne, mające głównie na celu potępienie błędów racjonalizmu. Narady o tych kwestjach toczyć się będą na przyszłych ogólnych zgromadzeniach. Najbliższe także zgromadzenie zostało zapowiedziane na 14. t. m. to jest za trzy dni, i wtedy wybiorą po 24 ojców do czterech komi-

syj przepisanych w bulli. Około 2 po południu wszyscy rozeszli się do domów.

Ojciec święty ciągle jest przeciążony przyjmowaniem biskupów i przyjezdnych. Dzisiaj byli na audyencji biskupi galicyjscy, ks. arcybiskup Wierchlejski, ks. biskup Pukalski, ks. arcybiskup Szymonowicz, a z nimi ks. prałat Sosnowski Biskup przemyski zawsze złożony chorobą nie mógł im towarzyszyć. Zalił się Ojciec św., że z pod rosyjskiego rządu biskupi przybyć nie mogą, mówił że prosili o pozwolenie cesarza, lecz im powiedziano, że mogą pojechać byle na powrót nie wracali. Obiecał potem ks. Sosnowskiemu, że będzie z biskupami zasiadał na soborze jako administrator. Nie pośpieszono tylko o tem zawiadomić, i dla tego przy otwarciu soboru posadono go między teologami.

Królowa wirtemberska musiała zmiarkować, że nie ma co tu robić, że się jej wcale nie uda grać rolę pośredniczki między papieżem i carem, bo już za kilka dni ma Rzym opuścić, choć tu na dwa miesiące była przyjechała.

Nowiny z kraju i zagranicy.

* Z Tarnopola. Przed kilkoma dniami odbył się tu ciekawy bardzo proces o morderstwo z powodu religijnego fanatyzmu. Mozes Feldman młynarz w Słobudce korzelowskiej miał syna, który w skutek obcowania z włościanami odwykł zupełnie od praktyk religji żydowskiej, przez co go ojciec jego bardzo znienawidził. Do tego przyłączyła się i ta okoliczność, że Abramko zakochał się w chrześcijance, z którego to powodu przyjął chciał wiarę jej, aby się z nią połączyć węzłem małżeńskim. Dnia 21. lutego b. r. miał się Abramko wychryścić w klasztorze Czerwonogrodzkim, podczas którego to czasu ojciec jego wraz ze zaslepionymi staro wiercami przemyśliwali nad jego zgubą. Zgromadziwszy się zaprosili do siebie i Abramka, który dopiero na prośbę swej matki przybył do mlyna. Po wieczery gdy matka się oddaliła, ojciec czynił mu wyrzuty z powodu zamiaru jego opuszczenia wiary ojców po czem znieznacka zarzucił mu na szyję stryczek i za pomocą towarzyszy zmusił go. Na skutek dowiedzonego morderstwa został Mozes Feldman skazany na śmierć, a spólnicy jego na 10 letnie więzienie.

* Dzisiaj w teatrze polskim ostatnie przedstawienie przed świętami. Po raz pierwszy: „Wiesław“, sielanka narodowa w 1 akcie podług Brodzińskiego, napisana przez Krystyna hr. Ostrowskiego. Z muzyką Ferdynanda Dulkena. „Dwie teściowe“, komedja w 1 akcie pp. Plor O' Squar i Dupan, z francuskiego tłómaczył Jan Chęciński. „Podstęp pana kapitana“, komedja w 1 akcie z francuskiego.

Ostatnie wiadomości.

Dowiadujemy się, że ks. arcybiskup Sembratowicz wyniesiony został na godność metropolity lwowskiego.

Wniesienie do rady państwa przez posła Grocholskiego rezolucji sejmu naszego było niespodzianką dla Niemców, którzy też akt ten przyjęli z wielkim niezadowolaniem. Po śmienneści centralistycznej rady państwa można się spodziewać, że Niemcy nie wezmą jej tak rychło na porządek dzienny.

Kryzys ministerjalna ciągnie się dalej w Peszcie; mówią nawet, że ks. Carlos Auersperg przeznaczony na przyszłego prezydenta ministrów. Byłby to najniezszczęśliwszy wybór, gdyż książę jest bardziej centralistą jak p. Giskra; w takim razie autonomia krajów nie miałaby wielkich nadziei.

W Wiedniu miał miejsce w praterze zamach na arcyksiężniczkę Gizelę, sprawcę aresztowano.

Kierownik namiestnictwa p. Posinger i p. Smolka powracają dziś z Wiednia; pobyt ich był w łączności ze sprawami krajowemi, w których p. Posinger wyjaśnienia dawał ministerstwu.

Zgromadzenie ludowe w Gracu żąda w petycji do rady państwa nieograniczonego prawa zgromadzeń i stowarzyszeń i przeprowadzenie bezpośrednich wyborów do rady.

Bardzo optymistycznie zapatruje się na krążącą kryzys korespondent *Kraju*, który donosi z Wiednia: Jeżeli większość rady państwa w adresie potępi ich politykę, korona da im dymisję w drodze konstytucyjnej — jeżeli większość izby w adresie pochwali ich politykę i system grudniowy, nately korona równie w drodze konstytucyjnej da dymisję izbie, to jest rozwiąże ją, *co eo ipso* znow w drodze konstytucyjnej zmusi bürgerministrów do ustąpienia. Daj Boże!

Słowiańscy deputowani dalmatyńscy przedłożyli rządowi memoriał, w którym za przyczynę niepokojów tamtejszych podają agitacje włoskie i poparcie tychże przez rząd z ubliżeniem interesów słowiańskiej większości.

Przychylna Austrii zagraniczna prasa utrzymuje, że Austria nie zawarła z Turcją traktatu o przekroczenie granicy czarnogórskiej; jest to odwrót w obec nieufności Moskwy, która grozi aliansem z Francją.

Z Paryża wieje znowu duch reakcyjny, wydalają bowiem z Francji emigrantów hiszpańskich, którym zarzucają, że stoją w związkach z radykałami francuskimi.

W nadbaltyckich prowincjach wzrasta nieukontentowanie z powodu zaprowadzenia języka moskiewskiego w urzędach, gdyż nikt prawie w kraju nie włada tym językiem. Z tego też powodu nasyła Moskwa swych czynowników, którzy nie umiejąc po niemiecku, zmuszają ludność do używania mowy rosyjskiej.

Kursa z dnia 19. grudnia 1869,

godz. 2 min. 10 popołudniu.

Akcje kredytowe 254.60. Akcje banku anglo-austr. 273.— Akcje franko-austr. 98.75. Akcje banku narodowego —.— Verkehrsbank —.— Volksbank —.— Baubank —.— Handelsbank —.— Kolej Karola Ludwika —.— Kolej południowa 260.70. Kolej państwowa 394.— 5% metaliki 116.90. Losy z r. 1864 —.— Losy z r. 1860 96.50. Dukat —.— Londyn 10 f. szt. —.— Srebro —.— Usposobienie ożywione.

Ważne dla Posiadaczy Gorzelni.

Niżej podpisani zawiadamiają P. T. że założyli w gorzelni Tyśmienickiej oprócz fabrykacji spirytusu z kartofli i ze zboża, fabrykę drożdży prasowanych w dwóch gatunkach, a to dla pieczywa i dla gorzelni umyślnie urządzonych. — Przyszliśmy do przekonania, że stosownie do teraźniejszego systemu opodatkowania, dla przedkiego i zupełnego odfermentowania zacierów, zaród drożdżowy znajdujący się w sztucznych drożdżach nie jest dostateczny, a piwne drożdże jak w praktyce doświadczono, ferment osłabiają; polecamy więc nasz drugi gatunek drożdży, który z gorzelnianego zacieru zrobiony, jako nasienie szybkiego fermentu, z którego najlepszy rezultat wydatku spirytusu osiąga się.

Każdego dnia takie drożdże w tutejszej fabryce świeże się wyrabiają, i kosztuje jeden funt wagi wiedeńskiej tylko 30 cent. w. a.

Do obstalunku załączamy bezpłatny opis użycia tychże.

Jozef Halski & Regienstreif.
Tyśmienica.

Sołowa, 27. Listopada 1869.

Drożdże szanownego kolegi dobrodzieja są dobre i przyznać należy lepsze dla gorzelni i silniejsze jak wiedeńskie, będąc dla gorzelni tutejszej i romanowskiej, co tygodnia proszę sześć Nr. 6 funtów.

Do Hlibowic napiszę, by i ta gorzelnia zapisała sobie od szanownego kolegi.

Z wyrazem głębokiego szacunku itd.
1938-3-4

Schmelz.
Olszyny, 9 Grudnia 1869.

Wielmożny Panie! Upraszam na każdego 15 i 11 miesiąca, przysłać drożdży gorzelnianych po pięć funtów za zaliczką pocztową pod adresem Zarząd dóbr w Olszanie koło Przemysła jak pierwszym razem, które już odebrałem, a z których drożdży gorzelnia zadowolniona.

Ostafil.
Machów (w Rzeszowskiem)
5 Grud. 1869, ostatnia poczta Dzików.
Wielmożny Panie Dobrodzieju! Ze drożdże z Pańskiej fabryki są dobre to ani wątpię, bo są dosyć mocne. Upraszam za pozostałe 3 zlr. przysłać mi tych samych drożdży.
Zostają uniżony sługa.

L. Eckstein.

Opinia lekarska.

Poświadczam niniejszem, że Stollwerka cukierki piersiowe szczególnie poleca się w lekkich kataralnych usposobieniach gardła i piersi i pochodzącej zjad chrypki i suchego drażniącego kaszlu. Nadmieniam przytem ważnej bardzo okoliczności iż pomienione cukierki piersiowe, których składowe części badałem, nie zawierają żadnych zdrowiu szkodzących substancji.

Dr. Lemke,
królów, nadlekarz sztabowy.
Stollwerka cukierki piersiowe w opieczonych paczkach z opisem użycia po 30 ct. mają każdego czasu na składzie: We Lwowie, aptekarze: A. Berliner i Z. Rucker, w Brzeżanach aptekarz obwodowy Józef Zminowski.
1921-1-2

Maszyny do szycia

wszelkich systemów dla krawców, szewców i rodzin, po znizonych cenach z zaręczeniem. — Ręczne maszyny od 25 do 50 zlr. w. a. i wyżej Cenniki ilustrowane przesyłają się na żądanie opłatnie i darmo. Materiały do szycia we wszelkich gatunkach w wielkim wyborze po

najniższych cenach.

M. Bollmann w Wiedniu,
Rothenthurmstrasse, 31. Mariahilferstr., 91.
w Peszcie (Goettergass, Ecke „Elisabeth Platz.“)

Największy Skład wszelkich gatunków maszyn do szycia

Ajentów poszukuje się. 1875-7-12

Une demoiselle anglaise c'naissant le français et le piano, munie d'excellentes recommandations desire donner deux leçons par jour dans une famille, où elle recevra en retour le logement et la nourriture.

Reponses à l'administration de ce journal sous l'initiales C. G. 183.
1944-3-3

Ces. król. uprzywilejowany galicyjski

AKCYJNY BANK HIPOTECZNY
wydaje we Lwowie i przez Filie w Krakowie, Czerniowcach, Biale, Tarnopolu i Samborze,
począwszy od 20. października 1869 r.

Asygnacje kasowe

4 1/2 procentowe wypłacalne w 8 dni po wypowiedzeniu
5 " " " " 14 " " "
5 1/2 " " " " 30 " " "
6 " " " " 60 " " "

Asygnacje kasowe Banku Hipotecznego pierwszych dwu kategorii w obiegu będące, mogą na żądanie interesowanych zostać przepisane na jedną z drugich dwu kategorii.

1827-20-2

Lwów, 19. Października 1869.

Dyrekcya.

K. VÖLKER Jubiler i Złotnik we Lwowie, Handel towarów Złotych i Srebrnych

zalatwia w swojej ze sklepem polaczonej PRACOWNI

wszelkie Jubilerskie wyroby ze zlota i srebra, przyjmuje naprawki, zakupuje klejnoty, ulamki zlota i srebra po najwyzszych cenach, odnawia lub zamienia takowe na nowe, zalatwia rytowanie na metalach i kamieniach, a usilowaniem jego bedzie, aby najwiekszym doбором najnowszych i najgustowniejszych towarow, najnizszymi cenami i pudktualna rzetelna uslugą zjednac sobie i nadal to zaufanie, ktorem go przez 10 lat w handlu Jubilerskim pod firma Ostrowski i Volker laskawie zaszczytano,

Lokal sprzedazy i warsztat znajduja sie w Rynku
1890-5-5 pod liczbą 172.

(przedtem handel Tomasza Ricego) obok księgarni Karola Wilda.

Pomiedzy najstosowniejsze Podarunki na Boze narodzenie i na Nowy Rok

policzyć też należy niezapreczenie główne wygrane 25.000, 10.000, 8000 zlr. które bezpłatnie jednak tylko włącznie do 23. Grudnia wygrać można kupując

Los Stanisławowski po 28 zlr.

i Los Rudolfa po 16 zlr.

których ciągnięcia wkrótce nastąpią a to w następujący sposób:
Podpisany obowiązuje się wszystkie u niego pojedynczo od dziś do 23. Grudnia nabyte losy powyższe, po odbytych czterech ciągnięciach napowrót odebrać. Obydwa losy razem wzięte sprzedaje bez zobowiązania, zamiast podług kursu po 44 1/2 tylko po 42 zlr.

Jan C. Sothen, w Wiedniu,
Graben 18.

We Lwowie w domu bankowym

Jakóba Stroha,

przy ulicy wyższej Karola Ludwika N. 311 m.

1936-3-2

Odebrawszy zastępstwo towarzystwa akcyjnego dla zabezpieczeń

„EUROPA“

w Wiedniu,

przezo upoważnienie przyjmowania zabezpieczeń we wszelkich gałęziach, mamy zaszczyt oznajmić, że przyjmujemy zabezpieczenia:

- przeciw szkodom przez ogień, pioruny i wybuchy (eksplozye) wyrządzonym, czy pożar jednocześnie powstał lub nie, a to: na domach mieszkalnych, budynkach gospodarskich, ekonomicznych, fabrykach, maszynach, narzędziach; sprzętach, składach zasobów zbożowych, meblach, bieliźnie, sukniach i wszelkich urządzeniach domowych;
- przeciw szkodom na towarach w przewozie lądowym, na spławach lub żegludze rzecznej lub morskiej, w każdym kierunku, bezwzględnie czy takowy za pomocą parowców czy okrętów masztowych się uskutecznią;
- przeciw szkodom przez gradobicie wyrządzonym dla ziemiopłodów wszelkiego rodzaju;
- przeciw uszkodzeniu zwierciadeł (luster) na wystawach, w magazynach, kawiarniach, salach itp.;
- na życie ludzkie we wszelkich znanych kombinacjach np. przynależnej dla rodziny, własne o wieku podeszłego, dalej wyposażenia dzieci, lub tak zwanej renty osobistej, wdowom pensji itp.

Pierwszem zadaniem każdej instytucji, chcącej dać Publiczności dla jej wymagań odpowiednią pewność, jest: wykazanie się dostatecznym kapitałem, a dalej także rozwinięcie działalności całej instytucji, aby uzyskać ogólne zaufanie.

Tym warunkiem instytucja „Europa“ w najobszerniejszym tego słowa znaczeniu zadostyc uczyniła, ponieważ prócz wyposażenia

zakładowym kapitałem 2,000.000 zlr. a. w.

ma na czele ludzi, którzy tak w kołach socyalnych jako i w działalnościach publicznych i najwyższe zajmują stanowiska, przez co dają najpewniejszą rękojmię, że przy ich współdziałaniu, interes tego, który się powierzył instytucji „Europa“, całkowitą znajdzie pewność. Dla tego poczyniła instytucja „Europa“ w swoich statutach, programach i prospektach postępy i ułatwienia, przez które szanowna publiczność tak przy przystąpieniu do zabezpieczenia, jako też i przy wynagrodzeniu za szkody, znajdzie najdostępniejsze i najwygodniejsze warunki.

Filia dla Galicyi, Krakowa i Bukowiny

we Lwowie, ulica Dekasteryalna Nr. 61 na I. piętrze.

Filip Falkowicz,

kierujący.

1939-1-2

Dra Pattisona watta goścowa

najskuteczniejszy środek przeciw gościci i reumatyzmie wszelkiego rodzaju, jakoto: bólu twarzy, piersi, szyi i zębów, gościci w głowie, rękach i kolanach, rwanie członków, bólu pierzsa i ury i t. p. W całych paczka po 70 cent. w połówkach po 40 cent.

Dostać można we Lwowie: u Piotra Mikolascha, Zygmunta Ruckera, aptekarza pod „Srebrnym orłem“ i u J. F. Kleina Wdowy et. Risslera l. 232 m.

Podarunki na nadchodzące święta Bożego Narodzenia

posiada

**Magazyn
ZYGmunTA STEIF**

Wielki zapas

plótna, bielizny stołowej, bielizny męskiej, chustek do nosa płóciennych i batystowych, ręczników i t. p.

również

Ogromny zapas
gotowych Damskich ubiorów

jako to

Kaftaniki pokojowe od zlr. 3 ct. 60
Paletociki do ulicy. od „ 6
Plaszczki od „ 10

Materje wełniane i jedwabne na suknie.
Zamówienia z prowincji posyła za zaliczką pocztową bez zwłoki.
Ceny wszystkich towarów są nadzwyczaj niskie i stałe.

1942-2-2

Howego

ORYGINALNE MASZyny DO SZYCIA.

Fabryka w Ameryce.
Bridgeport, Connecticut
założona przez

Eliasza Howego mł. w Nowym Yorku
wynalazcy maszyn do szycia.

Amerikanin Elias Howe mł. oryginalny wynalazca pierwszej prawdziwej praktycznej maszyny do szycia, jak wiadomo matki tego dziś tak nader ważnego przemysłu, w skutek którego to wynalazku miliony w obieg puszczane bywają, ukończył już w roku 1845 pierwszą swoją maszynę, dał takową w r. 1867 na wystawę w Paryżu i ścigał podziwienie wszystkich inżynierów, albowiem maszyna ta robiła szybkością 300 ściegów na minutę, a to z największą akuratnością jaką tylko sobie wyobrazić można; wynalazca otrzymał 10. Września 1846 r. patent na rzeczony wynalazek, w skutek czego żadnej innej maszyny do szycia nie było dozwolone konstruować, gdyby nie trzymano się przytem prawideł wynalazku Eliasza Howego. Wynalazek maszyny do szycia stał się faktem. Nastąpiły wielkie waśnie, albowiem naśladowcy starali się przywłaszczyć sobie oryginalność wynalazku, o czym jednak we śnie marzyli, albowiem była to wcale inna forma nie zaś według zasad Eliasza Howego, dlatego też zawyrokowały sądy amerykańskie przeciw tym naśladowcom ażeby ci chęć konstruować maszyny swoje od każdej Eliaszowi Howemu zapłatę uiszczali. Mądrzy ci wynalazcy przewyższając jeden drugiego wygotowali bez wielkiego mozołu mniej więcej gustowne modele, nie bez tego, iż aż do 10. Września 1867 r. placę wyznaczoną Howemu uiszczali, by tylko maszyny swoje fabrykować mogli, pomiędzy tymi w pierwszym rzędzie: Singer, Wheeler et. Wilson, Grover et Backer, Weed et Comp., Florence, Wilcox et Gibbs. Do r. 1863 fabrykował Eliasz Howe maszyny swoje, tylko do użytku przemysłowego, t. j. dla szwań, krawców, gorsetów, pralni, kapeluszników, rękawiczników, szewców, siedlarzy, bandażyistów itp. wybudowawszy jednak w r. 1864 wielką fabrykę w Bridgeport Connecticut, konstruował następnie szczegółową maszynę familijną, od której lepszej w całym świecie nie znajdzie, a to z aparatami amerykańskimi tak pojedynczymi i genialnymi, 4 takowych wystarcza, by 40 rozmaitych robót uskutecznić, nie potrzebując nawet tak wielkiej ilości, jak to u innych maszyn, a właśnie to stanowi dobroć maszyn Eliasza Howego, dla których wyczerpania się potrzeba tylko 2 godzin, jest to jedna z najprostszych i najłatwiejszych, nie ma tam grzechoczących kół jak u Singerowskiej maszyny, brakuje też drutów żelaznych wirujących na wszystkie strony przez co używanie bardzo utrudnionam się staje, gdy przesiewnie u maszyny Howego tylko igłę nawlec potrzeba. przytem ruch lekki i cichy, a robi szybkością od 8 do 1200 ściegów na minutę, większą szybkością można tylko osiągnąć u maszyn starszego systemu, co jednak już z tego względu nie zaleca się, ponieważ pracujący potrzebuje czasu do czuwania nad robotą tudzież na odpowiednie teje wykonanie. W Ameryce, Anglii i Francji, maszyna Howego wszędzie zajmuje pierwsze miejsce, takowa otrzymała w roku 1867 krzyż legii honorowej i złoty medal, następnie w r. 1869 w Beauvais dyplom honorowy, przewyższający jeszcze złoty medal, uznano takową tak w przemysłowym jak i familijnym życiu jako najcenniejszego systemu tak co do pojedynczości jako i szybkości roboty, i posiada przytem najcenniejszą igłę pomiędzy wszystkimi innymi maszynami.

Żaden inny fabrykat maszyn do szycia nie otrzymał nigdy tak wysokiego uznania jedynie tylko maszyna
Howego i Spółki
w Ameryce.
1878-9-40

Dyplom honorowy (1869).
Złoty medal (1869).
Złoty medal (1867).
Najwyższa nagroda Krzyż legii honorowej pomiędzy 82 wystawiającymi w Paryżu (1867).

Jako zastępcy spółki maszyn Howego w Nowym Yorku,
Maurycy Ballaban, we Lwowie Nr. 342 m.

Panom właścicielom i dzierżawcom dóbr ziemskich podaje do wiadomości, że w zastępstwie kilku pierwszorzędných domów zagranicznych zakupuję w drodze komisowej

koniczynę w Galicyi.

Mogę łatwiej jak ktokolwiek bądź tu w miejscu ofiarować **najwyższą cenę**, upraszam więc pp. sprzedających, we własnym ich interesie, o zgłaszanie się **wprost do mnie** z omińcieniem używanych tu pośrednictw, które sprzedającego niepotrzebnie na koszt narażają.

Od znanych, lub dobrze mi poleconych osób, kupuję po nadesłaniu próbki, nawet z późniejszą dostawą — i wypłacam odpowiedni zadatek.

Blizszą wiadomość powziąć można w mem pomieszkaniu przy placu katedralnym, pod l. 46. albo w biurze banku Anglo-austriackiego we Lwowie.

Lwów dnia 18. Grudnia 1869.

Aleksander Lierhammer.

1970

NAFTE

wysłałem koleją na prowincję każdego poniedziałku i piątku za przekazem otrzymawszy przy zamówieniu 20% zadatku

Obecnie sprzedaje hurtownie począwszy od jednego cetnara

Naftę salonową dwa razy rafinowaną nieeksplozującą, całkiem białą, czystą i zupełnie bezwoną cetnar wiedeński po 23 zlr.

Naftę zaś czystą, białą i niezapalną raz tylko rafinowaną cetnar wied. po 20 zlr.

Naftę zaś czystą, żółtą zwykłą raz tylko rafinowaną cetnar wied. po 17 zlr.

Przy zakupie większych, najmniej 10 cetnarowych ilości opuszczam odpowiedni rabat. Uskuteczniłam też zamówienia mniejsze nawet ćwierć cetnarowe za podwyższeniem ceny pół centa na funcie.

Nacynie stosowne za kaucją wypożyczą, którą to kaucję otrzymawszy na powrót też samo nacynie, natychmiast zwracam. Powszechnie na prowincji utyskiwania na złą naftę, spowodowały mnie, iż we Lwowie za rogatką Żółkiewską magazyn dla wywozu naftowego urządziłem i w znaczne zapasy białej i żółtej nafty zaopatrzyłem. Mogę zatem wszelkie zamówienia z prowincji jak najlepiej i najszybciej uskutecznić. Oraz ręczę za dobroć towaru, za rzetelną wagę i za dobre na czynie.
1892-5-?

Piotr Miączyński,
fabrykant Nafty we Lwowie.

Nr. **55.**

J. A. **Baczewski**
we Lwowie

1901-8-13

przeniósł skład swój fabryczny rozolisów, likierów i rumu do Rynku pod Nr. 55 i połączył z nim **Handel hurtowny herbaty chińskiej rumów zagranicznych, kawy i cukru.**

Rynek

1970

Opiekun domowy,

pismo tygodniowe z obrazkami, wychodzi w Warszawie co środa. Dążnością jego jest przyczynianie się do rozwoju oświaty w rodzinach polskich i strzeżenie domowego ogniska od wszelkiego rodzaju niemoralności. W piśmie tem gorąco zalecanymi są: praca, oszczędność i dobre obyczaje, bo one są podwaliną bytu należyście uorganizowanego społeczeństwa.

W skład Opiekuna domowego wchodzi następujące działy: Nauka moralna; opisy geograficzne i podróże; nauki społeczne; wiadomości z nauk przyrodzonych, stosowane do wszelkich prac technicznych, — rolnictwo, rzemiosła, przemysł i handel; powieści, poezje, komedye, podania, obyczaje i charaktery ludowe; życiorysy ludzi wsławionych na polu nauk i przemysłu, wreszcie rozmaitości.

Cena Opiekuna Domowego w Redakcyi w Warszawie przy ulicy Solnej Nr. 715 z przesyłką pod banderolą na prowincję wynosi kwartalnie 1 zlr. 50 centów.

Drukowaniem jest pismo to na walinowym pięknym papierze. Każdy Numer zawiera arkusz druku i ozdobiony jest najmniejszą dwoma drzeworytami.

Również prenumerować można to pismo i w księgarni p. Karola Wilda we Lwowie gdzie Skład główny tego wydawnictwa, urządzony został. 1963-1-3

Dla wszystkich prenumeratorów Opiekuna Domowego bezpłatnie wysyłana jest „Czytelnia Domowa“.

R. DITMARA
c. k. uprzywilejowana krajowa fabryka

LAMP
w Wiedniu.

Jedyny skład główny dla Galicyi i BUKOWINY we Lwowie, przy placu Maryackim w hotelu Europejskim,

połączone po cenach stałych fabrycznych, sprzedając hurtem i po jednemu

Lampy naftowe i olejne
(Moderateur).

Skład obfity najnowszych i najodpowiedniejszych Lamp salonowych, stołowych, ręcznych, lamp do wieszania, tudzież pajaków, latarni do oświetlania ulic w dowolnej formie i wielkości.

Wszelkie do onychże należące części składowe, jako to: cylindry, banie, zastony, knoty i t. p. są każdego czasu na składzie, szczególnie polecenia godne **Patentowe szcztoki cylindrowe** do czyszczenia szkieł. — *Cylindry Feniks* (z krzyżem) najlepszej sorty.

Do łaskawego uwzględnienia!

Chcąc Szanownych moich komitentów zaopatrzyć w najważniejszą potrzebę dobrego oświetlenia, utrzymuję na składzie tylko jedną sortę **podwójnie rafinowanej nie eksplozującej nafty** polecając takową jak najlepiej po cenach: 24 zlr. od cetnara, 26 ent. od funta.

Wszelkie zamówienia uskuteczniają się jak najakuratniej, na żądanie posyła się wzory rytowane, a po złożeniu kwoty zadatkowej uskutecznią się także posyłka za pobraniem przez pocztę lub koleją.

Adres: **R. Ditmara** skład lamp we Lwowie w hotelu Europejskim.
1815-16-20

STANISŁAW JEKIEL
przy rogu ulicy Szerokiej we Lwowie, poleca w największym wyborze jako podarki na Gwiazdkę:

	od zlr. ct. do	zlr. ct.		od zlr. ct. do	zlr. ct.
Album na 25, 50 i 200 fotografii.	— 30	— 2	Kaloszki damskie i męskie	— 1	— 3 50
Biżuterje brązowe, a mianowicie:			Lichtarze	— 23	— 3
Broszki, kolczyki, łańcuszki, medaljony			Laski	— 25	— 2
i kalendarze wieczne i t. p.	— 10	— 5	Lusterka	— 30	— 4 50
Batogi	— 70	— 3 50	Mydła wiedeńskie i francuskie	— 10	— 1
Cukiernice	— 70	— 3	Maszyny do tarcia czekolady, cukru i t. p.	— 1 10	— 2
Czapki męskie zimowe.	— 2	— 10	Młotki do tłuczenia mięsa	— 45	— 75
Czapki włóczkowe damskie i dziecięce.	— 75	— 5	Necesserki damskie do szycia i męskie do podróży	— 25	— 60
Cygarnczki i garnitury podrózne piank.	— 10	— 20	Notatki	— 3	— 1
Chustki fularowe i Cachenez jedw. i wełn.	— 1 25	— 4	Pulafesy na pieniądze, tytoń i cygara	— 25	— 5
Deszczochrony	— 2	— 15	Plaidy męskie	— 8	— 25
Dzwonki stołowe.	— 25	— 5	Pachnidła francuskie, angielskie i wiedeńskie.	— 40	— 3 50
Domina do gry	— 75	— 3	Przybory do szycia	—	—
Fajki tureckie i piankowe	— 10	— 2 50	Rzemienie do Plaidów	— 40	— 75
Figurki stearynowe.	— 25	— 3	Rękawiczki zimowe męskie i damskie	— 60	— 1 50
Guziki do kołnierzyków, manszet i t. p.	— 3	— 1 50	Szelki	— 35	— 1 50
Grzebień do włosów	— 15	— 1 50	Szcztoki do zębów, paznokci, włosów i suk.	— 10	— 2 50
Krawatki jedwabne.	— 12	— 5	Staliki jedwabne, wełniane i włóczkowe	— 20	— 4 50
Kołnierzyki męskie stojące i wykładane	— 15	— 40	Spodnice włóczkowe damskie po	—	— 5 75
Koszule męskie perkalowe i płócienne	— 1 25	— 3 50	Skarpetki bawełniane, niciane i flanelowe	— 35	— 1 25
Kaftaniki bawełniane i wełniane	— 1 20	— 4	Szczyrki	— 25	— 3
Kalesony płócienne, bawełniane i wełn.	— 1 15	— 4	Torby damskie i podrózne.	— 90	— 10
Koce bawełniane drukowane i wełniane	— 2 25	— 12	Toaletki damskie i męskie	— 75	— 5
Kniry damskie i męskie	— 3	— 25	Woda kolońska	— 35	— 4
Kałamary	— 12	— 10			

Niemniej rozmaite galanterje z brązu, oksydowane i z drzewa, które po najtańszych cenach sprzedaje. Wszelkie polecenia zamiejscowe uskutecznią się w jak najkrótszym czasie.

Największy wybór Zabawek Dziecińczych.

1947-2-2
Stanisław Jekiel.

Handel towarów Korzennych i Win
FERDYNANDA POPÓWICZA
w Rynku pod l. 178, pod Krakowiakiem,
Przy nadchodzących świętach

połączone swój obficie zaopatrzone Skład: cukru, kawy, ryżu, rumu, herbaty, rodzynków, migdałów, daktyli, fig, owoców kandyzowanych, win krajowych i zagranicznych, porturu i marynat po-najumiarkowańszych cenach.

Otrzymał świeży transport **Bryndzy** węgierskiej funt po **36 cent.**
Zamówienia na prowincję uskutecznią najakuratniej. 1964-3-3

Zmiana lokalu.
LEON JÓZEF KUBICKI
praktykujący
Weterynarz

docent weterynaryi w szkole rolniczej dublańskiej.
Mieszka obecnie: 1945-3-3

na placu Dominikańskim
Nr. 185 m.
we Lwowie.